

Čeho si při čtení a interpretaci všímat:

1. **paratexty a žánrová klasifikace** – zda je dílo označeno jako román, intimní lyrika, novela, balada... - sledovat jak danou žánrovou charakteristiku naplňuje, v čem jí naopak neodpovídá... + důležitost předmluv a doslovů, anotací...
2. **kompozice, tvar a grafická podoba** – rozdělení na kapitoly, uspořádání básní ve sbírce, vizuální podoba textu, jeho forma a členění – důležité zejména v poezii (typy veršů a rýmů, rytmus), začátky a konce kapitol či básní, jejich názvy
3. **hlavní a vedlejší témata a motivy** – co je zdůrazňováno, řetězení a opakování motivů, jejich funkce, vzájemná souvislost nebo kontrast, je-li v díle důležitý prvek komiky nebo tragiky
4. **vypravěč nebo lyrický subjekt** – zde hodně záleží i na zvolené metodologii, ale pokud bychom to chtěli brát velmi jednoduše, tak je-li vypravěč autorský nebo ztotožnitelný s některou postavou, vypráví ve 3. nebo 1. osobě. Jak se v básni projevuje lyrický subjekt, jak se zmocňuje literárního světa + speciální kategorii tvoří scénické poznámky
5. **postavy** – zpracovanost jejich psychologie, jejich vzájemné vztahy (kdo s kým a proti komu), jsou-li některé postavy literárními typy, jakou funkci má jejich vzhled nebo jméno, jaké jsou jejich axiologické a hodnotové charakteristiky („kladné“ vs. „záporné“ postavy)
6. **čas a prostor** – jak je děj uspořádán (chronologicky, retrospektivně, chaoticky bez vztahu k časové posloupnosti...), jak čas v díle tematizován a nahlížen postavami nebo vypravěčem/ lyrickým subjektem. Kde se děj odehrává, jak je prostor popisován, jaké má funkce a symboliku, je nějak spojený například s psychologií postav
7. **jazyk a styl** – autorská pojmenování, metafory a další tropy a figury – důležité zejména v poezii, odkazy např. k odbornému nebo novinářskému stylu – jakou mají funkci, celkový styl díla – upovídánost nebo naopak strohost
8. **intertextuální a intermediální vazby** – odkazy na jiná díla a autory – jakou mají funkci, jsou nezbytné pro interpretaci nebo jsou jen intelektuální hrou, vztah knihy a její divadelní, filmové, muzikálové či jiné adaptace
9. **společenskohistorické a literárněhistorické souvislosti** – vztahy k dobové realitě, dominantním uměleckým tendencím a tématům – např. romány s tématem první světové války, básně a sbírky reagující na Mnichov

+ **geneze** – jak dílo vznikalo + **recepce** – co už o díle napsali jiní badatelé

Pro samotnou interpretaci je také velmi důležitá je i **metodologie**, ze které vychází konkrétní termíny a vůbec celá perspektiva, z níž je literární dílo nahlíženo. Např.: Genette (homodiegetický a heterodiegetický vypravěč, fokalizace) X Stanzel (autorská vyprávěcí situace, vyprávěcí situace 1. os., personální vyprávěcí situace)...